

Aandoening

Spasticiteit

Bij spasticiteit zijn bepaalde spieren overactief. Hierdoor ontstaan strakgespannen, stijve spieren en onwillekeurige samentrekkingen (spasmen).

De oorzaak is een beschadiging van de hersenen of het ruggenmerg. Bijvoorbeeld door lichamelijk letsel of door een aandoening zoals cerebrale parese (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/cerebrale-parese-bij-kinderen>), een beroerte (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/beroerte-cva>), multiple sclerose (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/multiple-sclerose-ms>) of een dwarslaesie. Spasticiteit kan in een groot deel van het lichaam aanwezig zijn of in een klein gebied. Sommige mensen hebben er weinig hinder van. Anderen hebben last van lichte stijfheid of van pijnlijke, onbeheersbare samentrekkingen.

Gevolgen van spasticiteit

- Wanneer de spieren in uw benen ernstig gespannen zijn, kan het moeilijker zijn om te gaan staan en lopen. Mogelijk kunt u alleen op uw tenen of op de buitenkant van uw voeten lopen. Hierdoor is het moeilijk om uw evenwicht te bewaren en kunt u sneller vallen. Daarnaast is de belasting van uw heup- en kniegewrichten abnormaal zwaar.
- Wanneer de spieren bij uw heupen gespannen zijn, kan het moeilijker zijn om u aan te kleden, te lopen en naar het toilet te gaan. Soms is goed wassen en schoonmaken, bijvoorbeeld na toiletbezoek, lastig. Wie problemen heeft met bewegen en hygiëne kan last krijgen van huidbeschadiging. Daardoor neemt de kans op drukzweren (ook bekend als 'doorliggen') toe.
- Als uw armen en handen zijn aangetast, kan het moeilijker zijn om uw vingers, elleboog of pols te bewegen. Dit kan uw dagelijks functioneren belemmeren en problemen veroorzaken op hygiënisch gebied.
- Door pijnlijke spierspasmen kan het onmogelijk zijn om te (ver)zitten of (ver)liggen. Ook dit kan het wassen en behandelen bemoeilijken.
- Strakgespannen spieren en spasmen verbruiken meer energie, wat vermoeiend voor u kan zijn.

Spasticiteit blijft bijna altijd het hele leven lang aanwezig. Vaak verergeren de spasmen zelfs met de jaren, waardoor de pijn, het ongemak en de problemen met bewegen en staan toenemen. Ook de gespannenheid van uw spieren kan toenemen. Dit kan blijvende veranderingen in de spier zelf veroorzaken (deze wordt dan korter) en van het gewricht waaraan deze vastzit. Soms kunt u daardoor uw gewricht niet meer bewegen en ontstaat een zogenaamde contractuur. In veel gevallen kunt u een contractuur voorkomen door op tijd te beginnen met de juiste therapie

Behandelingen

Er zijn drie belangrijke behandelmethode: fysiotherapie, geneesmiddelen en chirurgie. Deze kunnen afzonderlijk worden toegepast of in combinatie. Wat voor u geschikt is hangt af van het patroon en de ernst van uw spasticiteit.

Fysiotherapie

De belangrijkste behandelmethode is fysiotherapie (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/fysiotherapie>). De meeste mensen moeten regelmatig oefeningen doen, soms met hulp van een verzorger.

Geneesmiddelen

Geneesmiddelen kunt u slikken in de vorm van capsules of tabletten, of u krijgt een injectie.

- Bij spasticiteit in een groot gebied van uw lichaam (gegeneraliseerde spasticiteit) slikt u een geneesmiddel of krijgt u een injectie in uw ruggenmergvocht.
- Bij plaatselijke spasticiteit (focale spasticiteit) krijgt u meestal injecties in een of meer spieren, bijvoorbeeld met botuline toxine of met fenol. Dit verzwakt of verlamt overactieve spieren.

Chirurgie

Wanneer fysiotherapie en geneesmiddelen onvoldoende resultaat hebben, is een operatie mogelijk. Het verlengen, klieven of verplaatsen van pezen of spieren kan de stand van bijvoorbeeld uw hand of voet verbeteren.

Behandeling met botuline toxine bij spasticiteit

Als u last heeft van plaatselijke spasticiteit kunt u een injectie krijgen.

Bijvoorbeeld met botuline toxine. Door deze injectie worden de zenuwsignalen naar een spier geblokkeerd. Hierdoor wordt een te actieve spier zwakker of kan deze niet meer samentrekken. In de folder 'Behandeling met botuline toxine bij spasticiteit' leest u meer over deze behandeling.

<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandeling-met-botuline-toxine-bij-spasticiteit>

Behandeling met fenol bij spasticiteit

Als u last heeft van plaatselijke spasticiteit kunt u een injectie krijgen.

Bijvoorbeeld met fenol. Het doel van deze behandeling is het blokkeren van de zenuw die naar de spier gaat. Hierdoor wordt de spier niet meer overprikeld. In de folder 'Behandeling met fenol bij spasticiteit' leest u meer over deze behandeling.

<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandeling-met-fenol-bij-spasticiteit>

Poliklinieken en afdelingen

Revalidatiegeneeskunde (Tolbrug)

Tolbrug is hét regionale expertisecentrum voor revalidatie in noordoost Brabant.

<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/tolbrug-revalidatiegeneeskunde>